

v nadloží rozvětralých rul obdobné svahové sedimenty mocně 0,9-1,2 m. Ve vertikálním profilu se v nich nepravidelně střídají asi centimetr mocné, různě zvlněné, hrubší a jemnější polohy, jejichž sklon je konformní se sklonem svahu.

Holocennho stáří jsou kromě uvedené části deluviálních sedimentů uloženiny deluviofluviální, fluviální a rašeliny.

Deluviofluviální hlinité píska až písčité hlíny, místy s proměnlivou jílovitou příměsí, jsou často silně humózní. Vyplňují dna mělkých depresí bez trvalých vodotečí a jejich mocnost se převážně pohybuje v rozmezí 0,5-1 m. Do údolí vodních toků vyúsťují buď z boku, nebo na ně podélne navazují. Přechod do holocenních náplavů je zřejmě prstovitě prolnavý.

Fluviální písčité hlíny, hlinité píska a písčité štěrky vyplňují nivy místních toků. Kromě toho pokrývají, patrně v jemnějších frakcích, dna rybníků. V nivě Hutského potoka jsou zčásti ověřeny při j. okraji obce Černé Údolí. V neúplné mocnosti 1,8 m zde byly zastiženy holocenní náplavy tvořené svrchu trnavě hnědými až hnědými, silně hnědými, jemně až hrubě zrnitými píska (lokálně až silně písčitými hlínami) se štěrkem tvořeným valouny až balvany (0,5-20 cm, zřídka 30 cm) zejména biotitické žuly (95 %) místy s porfyrickými vyrostlicemi. Ojediněle se vyskytuje biotitické porfyry a křemen. V hloubce 1,0-1,2 m přechází tento sediment pozvolna do hrubých písčitých štěrků a štěrkovitých písků s valouny a balvany o velikosti 2-20 cm, lokálně 30 cm, ojediněle 50-75 cm. Mezihmou tu tvoří málo zahliněný, převážně hrubozrnný písek. U menších vodních toků pravděpodobně není poloha hrubých bazálních sedimentů tak výrazná, pokud je vůbec vyvinuta. Celková mocnost fluviálních náplavů se pravděpodobně pohybuje u těchto toků průměrně do 2 m, ale u Hutského potoka je asi větší.

Rašeliny tvoří nevelké samostatné výskyty soustředěné zejména do širokého okolí osady Mlýnský Vrch. Z větší části je zastupují vrchoviště, přechodových typů je méně. Vrchoviště (Mlýnský Vrch) tvoří převážně rašeliník, jen ojediněle v nich převažuje rašelinisko-keříčkový nebo mechový humolit. V přechodových rašelinách se naopak projevuje velká pestrost v převládajících typech humolitů: mecho-dřevový, ostříco-dřevový, ostřícový (Černé Údolí), rašeliníko-ostřícový, rašeliníko-mechový (Meziluzí, Staré Hutě), mecho-ostřícový (Dlouhá Stropnice, Šejby) a suchopýro-ostřícový. Průměrná mocnost rašelin se zde pohybuje v rozmezí 0,4-0,9 m, maximální 1,1-1,7 m, přičemž její největší hodnota byla zjištěna při silnici asi 1 km ssv. od křižovatky silnic u sv. okraje Černého Údolí (Fuksa 1968).

Literatura

Fuksa, V. (1968): Zpráva o průzkumu rašeliných ložisek v kraji Jihočeském. - MS Archiv Ústavu pro zárodnování zemědělských a lesních půd, Praha.

Český geologický ústav, Malostranské nám. 19, 118 21 Praha 1

ZPRÁVA O KVARTÉRNÍCH SEDIMENTECH NA LISTU GEOLOGICKÉ MAPY 1:50 000 SOBĚSLAV REPORT ON THE QUATERNARY SEDIMENTS ON THE MAP SHEET 1:50 000 SOBĚSLAV

(23-31 Soběslav)

Oldřich Holásek

Quaternary, Stratigraphy, S Bohemia

Kvartér zastupují sedimenty fluviální, colické, deluviofluviální, deluvioelické, deluviální, organické a antropogenní uloženiny. Stratigraficky nalezejí do pleistocénu až holocénu. Některé výskyty, zakreslené v převzatých mapách v měřítku 1:25 000, byly znova ověřeny a stratigraficky přehodnoceny v souladu s výsledky novějších výzkumů.

Relikty spodnopleistocenní terasy (günz), uváděné v území mezi Soběslaví a Mokrou, neodpovídají skutečnosti. Relikty středně pleistocenní terasy (mindel) ve výšce 25-28 m nad hladinou Lužnice u Rípce a Soběslavi zde rovněž nejsou zachovány (Tomas et al. 1977, 1978, 1981a, b). Pouze při s. okraji Soběslavi byl zjištěn křemenný štěrk na rulovém eluviu, u kterého však není jasná jeho stratigrafická pozice. Není vyloučeno, že jde o štěrk předkvartérního stáří.

Kvartérní fluviální terasy se nesouvisle zachovaly především v údolí Lužnice. Pouze ojediněle byly zjištěny drobné relikty teras v údolích místních toků. Terasy Lužnice tvoří ve svrchní části zahliněné štěrkovité píska s proměnlivou,

ale zvýšenou jílovitostí a s nepravidelnými polohami silně jílovitých písků až písčitých jílů. Ve štěrku velmi výrazně převládá křemen, v menší míře se vyskytuje živec, ruly a žuly (Volšan 1962, 1966; Šimek 1971; Ševčík 1974).

Fluviální štěrkovité písky (střední pleistocén - riss 1) s povrchem asi 15-18 m a bází 9-14 m nad hladinou Lužnice tvoří mezi Soběslaví a Planou nad Lužnicí relikty mocné 0,5-5 m. Lokálně je terasa zachována pouze v podobě štěrkového rezidua na eluviu předkvarterních hornin (Soběslav). Podíl štěrku je v tomto případě poměrně vysoký (až 44 %).

Fluviální štěrkovité písky (střední pleistocén - riss 2) představují nejrozsáhlejší terasovou úroveň, která lemuje tok Lužnice od Veselí nad Lužnicí až k Plané nad Lužnicí. Její mocnost značně kolísá v rozmezí 3,2-8,8 m, povrch leží zhruba 4-11 m a báze 3 m nad až 2 m pod hladinou řeky.

Fluviální štěrkovité písky (svrchní pleistocén - würm) představují nejmladší terasu většinou zakrytou holocenními náplavy. Jde zřejmě o terasu vloženou ve středně pleistocenní akumulaci rissu 2, vzniklou její částečnou resedimentací. Až na povrch údolní nivy vystupuje velmi zřídka (Veselí nad Lužnicí, Klenovice).

Fluviální štěrkovité písky (nerozlišený pleistocén) se ojediněle nalézají v malých reliitech v údolích některých místních toků, např. Bechyňského potoka. Jejich plošné rozšíření, zejména na svazích, je však problematické.

Naváté písky (svrchní pleistocén - würm) jsou zachovány v podobě závějí především v dolní části z. svahu údolí Lužnice mezi Veselím nad Lužnicí a Dráhovem, kde dosahují mocnosti do 2 m. Jsou většinou jemnozrnné, dobře vytríděné. Jejich dřívější plošné rozšíření (Tomas et al. 1977, 1978, 1981) bylo podstatně redukováno, protože došlo často k jejich zaměně za eluvia písčitě zvětrávajících pararul, ve kterých lze zjistit pouze příměs navátých písků na povrchu.

Drťovité sprašové hlíny (svrchní pleistocén - würm) tvoří zcela lokální závěje u Žišova. Jsou písčité až drťovité a jejich maximální mocnost se pohybuje kolem 1-1,5 m (Tomas et al. 1981a, b).

Deluvioeolické písčité hlíny (svrchní pleistocén - würm) s úlomky a ojedinělými ostrohrannými kameny hornin, střídající se s hlínami až písčitým jílem, byly zjištěny v mocnosti do 2-2,5 m na v. svahu údolí Lužnice u obce Mnich a v písčité podobě u Soběslavi. Maximální mocnosti kolem 10 m dosahují u Rybovy Lhoty. Rovněž tyto sedimenty byly považovány za naváté písky (Tomas et al. 1977, 1978).

Deluviální, místy deluviálně soliflukční sedimenty (pleistocén - holocén) nesouvisle pokrývají svahy některých údolí v mocnosti většinou do 2 m. Jsou lithologicky velmi pestré, od písčitých hlín a hlinitých písků přes písčité jíly s kolísavým obsahem ostrohranných úlomků a kamenů křemene a rul o velikosti do 10-20 cm až po velké bloky hornin rozvlečené po svazích vrchu Choustník. Na tomto místě byla také zjištěna nevelká kamenná moře. K podstatné redukcí deluviálních sedimentů na mapě došlo z obdobných důvodů, jako u navátých písků.

Na pleistocenní deluvia navázal vývoj holocenních svahových sedimentů, ale většinou je nelze navzájem rozlišit. Proto je stratigraficky zařazujeme do období pleistocén - holocén.

Deluviofluviální hlinité písky, písčité jíly a jíly (holocén) jsou silně humózní a v mocnosti do 1 m vyplňují dna mělkých, většinou bezvodých depresí, které vyúsťují do údolí vodních toků, nebo na ně navazují. Do fluviálních sedimentů přecházejí buď prstovitě, nebo vytvářejí v místech vyústění výplavové kužely (Soběslav, Doudleby).

Fluviální sedimenty a sedimenty umělých vodních nádrží v podobě písčitých a jílovitopísčitých hlín, hlinitých písků a písčitých jílů představují zejména svrchní část údolní nivy Lužnice, mocnou průměrně 2 m. Obdobné sedimenty vyplňují údolní nivy místních toků a z části se akumulují i ve vodních nádržích.

Hnilokaly vznikají v mrtvých ramenech v nivě Lužnice, zejména v úseku mezi Veselím nad Lužnicí a Soběslaví.

Rašelinové převážně v podobě slatin (Vlčevská, Soběslav, Veselí n.L.) tvoří většinou ojedinělé výskyty s převahou ostřicového, rákosového, ostřico-rákosovo-rašelinového nebo ostřico-mechovo-keřového humolitu o průměrné mocnosti 0,6-2 m, maximální 1,2-5,5 m. Plošně nejrozsáhlejší, nejmocnější, ale většinou již vytěžený výskyt představují „Borkovická blata“ u Veselí nad Lužnicí (Dohnal 1965, Fuksa 1968).

Antropogenní uloženiny představují zejména hráze rybníků, které nejsou v mapě zvláště vyznačeny, a lokálně ukládaný nehomogenní sídlištní odpad (Mnich, Deštná).

Literatura

- Dohnal, Z. et al. (1965): Československá rašelinistička a slatiniště. - ČSAV, Praha.
- Fuksa, V. (1968): Zpráva o průzkumu rašelinových ložisek v kraji Jihočeském. - MS Archiv Ústavu pro zůrodnování zemědělských a lesních půd, Praha.
- Ševčík, J. (1974): Závěrečná zpráva úkolu Veselí nad Lužnicí - Soběslav; surovina: štěrkopísky. - MS Geofond, Praha.
- Šimek, J. (1971): Závěrečná zpráva Roudná; surovina: štěrkopísky. - MS Geofond, Praha.
- Tomas, J.R. et al. (1977): Vysvětlivky k základní geologické mapě ČSSR 1:25 000 23-311 Planá nad Lužnicí. - Ústř. úst. geol., Praha.
- Tomas, J.R. et al. (1978): Základní geologická mapa ČSSR 1:25 000 list 23-311 Planá nad Lužnicí. - Ústř. úst. geol., Praha.